

ΘΑΥΜΑΣΙΟΝ ΣΠΗΛΛΙΟΝ ΕΝ ΣΑΜΩΙ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΗ ΛΗΛΑΜΝΗΣΙΣ

Ξ αναγνώσεως και διὰ ζώσης παραστάσεως περιγραφῶν και εικόνων τῶν ἐν τῷ ὄρει Κερκετεῖ σπηλαίων, βαράθρων, και φαινομένων ἔχων τὴν φαντασίαν ὑπερδιδειγμεμένην, διεφλεγόμενην ὑπὸ πόθου, ὅπως ἐπισκεφθῶ τὰ μᾶλλον ἀξιοθέατα τούτων.

Ἐπὶ τούτῳ πρόθυμος ἀρωγός μου ἐπῆλθε νέος εὐθυμος και ἀκαταπόνητος, συνθηρευτὴς και συνοδοιπόρος μου, ὅστις πάνυ ἐκθύμως προσηνέχθη νὰ ὑποδείξῃ μοι, πλὴν ἄλλων και σπήλαιον, εἰς ὃ οὗτος κυνηγῶν μετ' ἄλλου φίλου ἐπὶ τοῦ ὄρους Κερκετέως τυχαίως εἶχον καταφύγει, εἰς οὗ τὸ ἔνδον ὅμως δὲν εἰσῆλθον διὰ τὴν στενότητα τοῦ στομίου και διὰ τὴν ἔλλειψιν φώτων. Ὄθεν ἐφοδιασθέντες διὰ κηρίων τῇ πρώτῃ ἡμέρας ἐκτάκτως ἑαρινῆς ἔξεδράμομεν μετὰ τοῦ προμνημονευθέντος διευθυνθέντες πρὸς τὸ ὄρος.

Μετὰ δίωρον λαμπρὰν πεζοπορίαν ἐν μέσῳ ἐλαιῶνων και δασῶν ἐκ ποικίλων, πολυχρῶμων και μυροβόλων θάμνων, ἀφίχθημεν πρὸ τοῦ γιγαντώδους και μεγαλοπρεποῦς Κερκετέως. Ἄλλ' ὅπως φθάσωμεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον, ἐδέησε νὰ καταβῶμεν μέχρι τοῦ ρείθρου τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ποταμοῦ «Κιούρκα» και ἐκεῖθεν νὰ ἀναβῶμεν. Μετὰ τινὰ ἐπίπονον και ἐπικίνδυνον ἐπὶ μέρος ἀνάβασιν ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὑπωρείας τοῦ ὄρους, ἀναρριχώμενοι ἐπὶ ἀπορρώγων πετρῶν ἀφικόμεθα εἰς ὕψος τετρακοσίων μέτρων περίπου ἔμπροσθεν ἀπλοῦ σπηλαίου, οὗ ἡ εἴσοδος καλύπτεται σχεδὸν ὑπὸ μεγάλης ἀγριελαίας.

Ἄμα εἰσῆλθομεν ἀνεπαύθημεν ἐπὶ μικρόν. Ὑστερον

ἀνεσκάψαμεν διὰ λίθων τὸ ἐκ χώματος δάπεδον τῆς ἐπὶ τοῦ βράχου στενοτάτης ἐν τῷ σπηλαίῳ ὀπῆς, δι' ἧς, εὐρυνθείσης, εἰσερπύσαντες εἰσῆλθομεν ἀνορθωθέντες δὲ εὐρέθημεν ἐν ψηλαφητῷ σκότει. Διαλυθέντος ὅμως τούτου διὰ τῶν ἀναφθεισῶν λαμπάδων ἡμῶν, ἐχωρήσαμεν ὀλίγον προσωτέρω μετὰ πολλῆς περισκέψεως, διότι παράτολμος ἦτο ἡ ἔρευνα τῶν ἐνδομύχων τοῦ σπηλαίου, εἴτε ἔνεκεν ἐλλείψεως ὄξυγονου, εἴτε διὰ τὴν ἐνδεχομένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὑπαρξιν χαίνοντός τινος βαράθρου, οἷα τὰ ἐν τοῖς σπηλαίοις τοῦ Κερκετέος «Παναγία Σαραντασκαλιώτισσα» καὶ «Παναγία Κακοπερατιανή» φρικώδη τοιαῦτα· καὶ ἰδοὺ θέαμα μεγαλοπρεπὲς παρίσταται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν.

Εὐρισκόμεθα ἐντὸς εὐρυχώρου καὶ ὑψηλῆς στοᾶς, ἧς πρὸς τὸ βάθος ἡ ὄροφὴ ὑποβαστάζεται οἰονεὶ ὑπὸ δύο περικαλλῶν κιόνων ὕψους 5-6 μέτρων διαγραφόντων ὠραῖον πυλῶνα. Διελθόντες μετ' ἀγωνίας καὶ καταπλήξεως τὰ προπύλαια ταῦτα εἰσῆλθομεν εἰς αἴθουσαν μεγαλοπρεπεστάτην κεκοσμημένην διὰ περιστυλίου. — Ἐξελθόντες δὲ ταύτης προσεχωρήσαμεν πρὸς περαιτέρω ἔρευναν τοῦ περιεργοτάτου αὐτοῦ ἀντροῦ, βαδίζοντες ἐπὶ δαπέδον, ἔνθα μὲν ὀμαλοῦ, ἔνθα δὲ ἀνωμάλου, ἀνερχόμενοι, κατερχόμενοι, λοξοδρομοῦντες καὶ διὰ νέων σηράγγων, ἄλλων μὲν στενοτάτων, ἄλλων δὲ λίαν εὐρειῶν, εἰσρηχόμεθα εἰς νέα ὑπὸ τῆς φύσεως λελατομημένα δώματα ζοφερώτατα καὶ ὑγρότατα καὶ ὁ θαυμασμός ἡμῶν καθίστατο ὅλον ἐν μείζων.

Ἐπὶ δύο συνεχεῖς ὥρας καὶ ἐπέκεινα περιηρόμεθα καὶ περιεργαζόμεθα τὰς στοᾶς, τοὺς διαδρόμους καὶ τοὺς θαλάμους, ὑπὸ ἰδρωτὸς περιερρέομενοι ἔνεκα τοῦ ὑγροῦ θάλπου καὶ τῆς ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. Ὅσῳ δὲ εἰσεδύομεν βαθύτερον ἐφανταζόμεθα ὅτι ὀδεύομεν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος, εἰς τὰ ὑποχθόνια καὶ ἐρεβώδη δώματα τοῦ Ἅδου, τοσοῦτῳ μᾶλλον ὄσῳ καὶ ἄλλαι ἐπὶ τοῦ βράχου στένοτάται ὀπαι ἐφαίνοντο ἄγουσαι πιθανώτατα εἰς ἐνδότερα δώματα ἀνεφίκτου ἔξερευνήσεως. — Ἐν τῇ ἀμυδρᾷ λάμπει τῶν λαμπάδων ἡμῶν τὸ θέαμα καθίστατο μαγευτικὸν καὶ μυστηριῶδες.

Οἱ θανμάσιοι ἀντιθάλαμοι, τὰ περικαλλῆ παραπετάσματα, ὁ ἐκπάγλου καλλονῆς διάκοσμος τῶν πλευρῶν καὶ τῶν ὀροφῶν, αἵτινες ἔλαμπον ἐκ κρυσταλλωτῶν ὀπαλίων καὶ ἀλαβαστρίνων πολυειδῶν ἀποχρώσεων ἀντανακλῶσαι εἰς τὸ φῶς, ἀνλαῖαι μετ' ἀτημελήτων πτυχῶν, νύμφαι, φαρνώματα ἀκανόνιστα, ποικίλαι ἀνάγλυφοι παραστάσεις, ὁμοιώματα ἀνθρωπίνων κεφαλῶν καὶ ζώων, πρόστασις τις, ἔχουσα εἶδος θεωρείου θεάτρου, οἱ καλλιτεχνικοὶ κίονες μικτῶν ῥυθμῶν διαφόρου ὕψους, ὧν τινες ἀπὸ τῶν ὀροφῶν κατερχόμενοι καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους ἀνυψούμενοι, ἀλλὰ μὴ ἐνωθέντες ἔτι, ἐν σχηματισμῶν αἱ ὕγραὶ καὶ ἀνώμαλοι πλευραὶ, καλυπτόμεναι ὑπὸ ἀλαβαστρίνων καὶ κρυσταλλοφανῶν ἀνθέων καὶ παντοειδῶν ὀπωρῶν ἀπείρων σχημάτων καὶ διαφόρων ἀμφιβόλων χρωμάτων, τινῶν παρεμφερῶν πρὸς τὰ ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ Θαλάσσει ἀπολιθώματα φυτῶν, καὶ ἐνιαχοῦ κρυστάλλινα νήματα ἔχοντα εἶδος ἀκτίνων, οἱ ἀλαβάστρινοι κίονες οἶονεὶ ὑποστηρίζοντες τὰς ἔνθα μὲν κοιλῶδεις, ἔνθα δὲ κυρτοειδεῖς καὶ ἔνθα ἐπιπέδους ὀροφάς, παλλόμενοι δὲ καὶ μεταλλικὸν ἦχον ἐκπέμποντες ἐπὶ τῷ ἐλαχίστῳ διὰ τῆς χειρὸς κτύπῳ, καὶ αἱ ἐν τισὶ μέρεσι μικραὶ δεξαμεναὶ διαυγεστάτων ναμάτων, παριστάνουσι περίλαμπρον καὶ ἔκστασιν ὄντως ἐμποιοῦν θέαμα· ἀληθὲς μουσεῖον ἀκτινοβολοῦν.

Ἄπας οὗτος ὁ πᾶν ἀτελῶς περιγραφεὶς διάκοσμος καὶ ὡς ἔργον φιλοδόξων καὶ ὑπερόχων καλλιτεχνῶν ἐκ πρώτης ὄψεως ὑπολαμβάνόμενος, τυγχάνει ἔργον βεβαίως ἰδιοτρόπου φύσεως, ἐπὶ μυριάδας αἰῶνων μετ' ἐπιμονῆς ἐργασθείσης ἐν τοῖς σιωπηλοῖς καὶ παρθένοις δώμασι τοῦ ἡφαιστειογενοῦς αὐτοῦ ἀντροῦ, ἵνα ἐκ βραδέως καταπιπτουσῶν ἀπὸ τῶν θόλων του σταγόνων διανουῖς ὕδατος φιλοτεχνήσῃ τὰ κρυστάλλινα καὶ πολυποικίλα ταῦτα κοσμήματα καὶ τοὺς ἀλαβαστρίνους κίονας, τοὺς παμμεγέθεις τούτους σταλακτίτας καὶ σταλαγμίτας. — Τὸ μέγα χημικὸν ἐργαστήριον τῆς φύσεως ἐργάζεται σιωπηρῶς καὶ δὲν θὰ παύσῃ ἐργαζόμενον εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Πᾶσα σταγὼν ὕδατος διαλύει ἐν μόριον ἀσβεστολίθου, ὅπερ παρασύρει καὶ ἐναποθέτει ἰδιο-

τρόπως ἐπὶ τῶν ὄροφῶν, τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ἐδάφους εἰς ἀπειρίαν φανταστικῶν σχημάτων.

Ἐξήλθομεν τοῦ σπηλαίου ὑπὸ ἀρρήτου συγκινήσεως κατεχόμενοι καὶ ἀνεπαύθημεν ἐν τῷ προδόμῳ αὐτοῦ. Ἡ σφοδρὰ συγκίνησις ὅμως μετ' ὀλίγον ὑπεκεράσθη διὰ τῆς ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου θέας τοῦ ἐκτυλισσομένου πρὸ ἡμῶν πανοράματος. Ὑπεράνω μὲν ἀνατρέχουσιν ὄρθοι πελώριοι καὶ ἀπότομοι βράχοι πάσης θαλερᾶς βλαστήσεως ἀπειλιόμενοι, πλὴν σπανιωτάτων τινῶν ἀκλώνων δενδρουλλίων καὶ φρυγάνων, πρὸς τὰ κάτω δὲ παρατείνει ὁ βασιλοπρεπὴς Κερκειεὺς τοὺς γιγαντεῖους αὐτοῦ κρημνοὺς μέχρι τοῦ ποταμοῦ καὶ μόλις ἀφίνει τόπον εἰς τὰς ὑπὲρ τὰ κυλινδούμενα αὐτοῦ ρεύματα ἐπικρεμαμένας ἐλαίας, πλατάνους, δάφνας, μύρτους καὶ ῥοδοδάφνας, ἔνθα συνδυάζονται ἑναρμονίως ἡ καλλονὴ τῆς σφριγώσης φυτείας καὶ τὸ καταπληκτικὸν μεγαλεῖον τῆς φύσεως· πρὸ τῶν ἡμετέρων δὲ ὀφθαλμῶν εἰς ἀπόστασιν τινα ἐξετείνοντο θάλλοντες ἐλαιῶνες, καὶ πέραν αὐτῶν τὸ πέλαγος ἀκύμαντον καὶ ἕξαστράπτον ἀπέναντι τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων.

Καταβάντες τοῦ ὄρους ἐπανήλθομεν τῇ ἑσπέρᾳ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἔνταῦθα. Ὑπεσχέθημεν δὲ ἀμοιβαίως νὰ τηρήσωμεν ἀπόρητον τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ σπηλαίου, ἵνα μὴ βέβηλοι καὶ βανδαλικάι χεῖρες καταστρέψωσι καὶ ἀποκομίσωσι τὸν διάκοσμον αὐτοῦ.

Ἐν Μαραθοκάμπῳ Σάμου.

Σ. Ν. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

